



## En varierad kost är bra för hjortdjuren

**Hjortdjuren som lever i Sverige – älg, rådjur, kronhjort och dovhjort - behöver en mångfald av naturligt växande foder. Blommande örter, bärris, kvistar och löv från begärliga löv- och barrträd är naturlig och viktig föda för dessa djur. De mår bra av en varierad kost. Ju fler olika växter de får i sig desto bättre blir deras näringsintag vilket reflekteras till viss del av slaktvikterna.**

De fyra hjortarterna överlappar ganska mycket i sitt födoval. Det är egentligen mest proportionerna av de olika växterna som skiljer sig åt mellan deras dieter. Till exempel äter älg och rådjur större proportioner kvistar och toppskott från träd än vad kron- och dovvilt gör, men de senare äter också sådana saker. Likaså äter även älg och rådjur gräs, fast inte i lika stora proportioner som dov- och kronvilt. Risarterna lingon, blåbär och ljung är viktiga för alla fyra hjortarter, liksom örter och gröna blad från lövträden. Djurens bete på toppskott från unga tallar och bark från äldre produktionsträd kan orsaka ekonomiskt kostsamma skador.

Både mängden foder och fodrets kvalitet påverkar hjortdjurens vikter och reproduktion. Ju större mångfald av ätliga växter som finns tillgängliga i deras hemområde desto bättre för djuren. Eftersom växter består av både näringsämnen som är livsnödvändiga och växtkemikalier som är farliga i höga doser, måste växtätarna hela tiden försöka få i sig tillräckligt av det "goda" i lämpliga proportioner och samtidigt undvika att äta för mycket av det "dåliga". En mångfald av alternativ ökar chansen att växtätaren ska lyckas med detta.



**Facebook:** @vildochbortskamd



Europeiska jordbruksfonden för  
landsbygdsutveckling: Europa  
investerar i landsbygdsområden



## Så här kan du göra

Det finns mycket man kan göra i skog och odlingslandskap för att skapa variation i växtligheten och foder av god kvalitet. I ett skogsdominerat landskap kan man skapa öppna ytor som bidrar med örter som det är ont om. Luckor i den äldre skogen bidrar även med lövsly. I öppna odlingslandskap kan skogsdungar i olika åldrar istället bidra med sådana växter det råder brist på. Rönn, asp, sälg, vide och ek är särskilt attraktiva för hjortviltet, och är även viktiga för insekter och andra djur. Røj därför inte bort dessa trädslag i ungskogen, utmed små skogsvägar eller i kraftledningsgatan, utan bevara dem där det är praktiskt möjligt och där de inte konkurrerar med produktionen. Røj inte heller bort redan betade och undertryckta unga tallar, för djuren kommer ofta tillbaka till sådana vilket kan spara en hittills oskadad tallstam nära intill.

Även äldre skogar bidrar med foder till hjortviltet. Medan granskogar ofta är mörka och foderfattiga, tillåter tallskogar och blandskogar ofta mer ljus att nå marken. Ett långsiktigt sätt att skapa foder till hjortviltet är därför att ståndortsanpassa för tall och lövträd, för då kommer det i framtiden finnas goda förhållanden för till exempel lingon, blåbär och ljung att täcka marken och ge djuren en viktig stapelföda. Eftersom stora ytor i landskapet då bidrar med foder avlastas ungskogen och åkrarna där djurens bete kan orsaka ekonomiska skador. När det är dags att gallra eller slutavverka är det bra att under vintermånaderna göra avverkningsrester av tall och lövträd tillgängliga i högar.

## Viktigt att tänka på

I ett område med högt betetryck kan det krävas samarbete över fastighetsgränserna för att föryngring av tall och blandskog ska lyckas – om man satsar på detta över ett större område är risken mindre att en enskild skogsägare ska få höga skadenivåer. Tänk på att skapa variation. Alla skogsägare behöver inte göra likadant. Många små beslut som skiljer sig från varandra leder till variation och mångfald.

Läs mer

<https://svenskjakt.se/viltvard/viltvardstips/varierad-diet-om-algen-sjalv-far-valja/>

<http://www.sverigesnatur.org/natur/farre-blabar-nar-granmorket-tatnar/>

<https://jagareforbundet.se/vilt/viltvetande/>



**Facebook:** @vildochbortskamd



Europeiska jordbruksfonden för  
landsbygdsutveckling: Europa  
investerar i landsbygdsområden